

ДРУГИ РАЗРЕД - СРПСКИ ЈЕЗИК

Сто вукова, *Григор Витез*

У шуми је био Јова.
Тамо газео,
Шалабазао,
А кад се вратио,
Свима је казао:
– Видех, људи, сто вукова!
Зуби страшни,
Очи сјају,
Па урлају,
Завијају ...

– Сто вукова? Охо-хо!
Није ваљда равно 100?

– Не баш равно – рече Јова –
Ал 60
Ил 50
Било је вукова ...
Зуби страшни,
Очи сјају,
Па урлају,
Завијају ...
– Немогуће ... јер 50
Друже мој,
Педесет је велик број.

– Можда није баш 50,
Ал 20,
Можда десет ...
Пребројат их нисам мого –
Било их је много, много,
Зуби страшни,
Очи сјају,
Па урлају,
Завијају ...

– Ма ни десет није било!
То се теби причинило.

– Баш кроз шуму, лишће, грање
Промаглише –
Да ли мање
Или више –
Ко да зна?

Ал јасно видех два.
Зуби страшни,
Очи сјају,
Па урлају,
Завијају ...

– Ма ни два их није било!
То се теби само снило.

– Ал ја сам им штропот чуо!
Нешто тамно пројурило,
Вучјег је рода било ...

– Сигурно је био миш,
Црни миш, Или-ниш ‘! ...

– Видио сам:
Нешто шушну,
Нешто шмугну,
Шума густа, не видиш –
Може бити
Шушну
Шмугну
Повелики миш ...

Једнога дана, Љубивоје Ришумовић

Једнога дана
пре седам дана
срело се седам
готована.

Први готован,
наочит, млад,
седе па рече:
Презирем рад!

Други готован
немаше куд,
додаде на то:
Презирем труд!

Трећи готован
леже под дуд:
Нек ради онај
ко је луд!

Четврти брзо
пронађе хлад:
Има времена
још сам млад!

Пети готован
већ је спавао,
шести ни гласа
није давао.

Седми је седео
будан и јадан
и понављао:
Ја сам гладан!

О свето небо,
о моћне силе,
баците једно
печено пиле!

Уто се јави
гавран са гране.
Не дајем ништа
за готоване!

Доста је било
муфте давања,
прошло је време
измотавања!

Јесен у шуми, Десанка Максимовић

Сазрели су плодови,
падају са грана,
треба да се сакупе
док је лепих дана.

Похитајте, зверчице,
понесите врећице
и дугачке моткице.
Три ће дана требати
плод да се сабира,
биће брда кестена,
биће брда жира.

Биће доста плодова,
ко у реци песка,
родио је орах,
преродила леска.

Пожурите, зверчице,
понесите цакчиће,
раширите шачице.

Зечићи, Миленко Ратковић

У зору је мајка помиловала своја четири зечића и рекла:

- Одох да тражим хране.

- Када је прошло подне, један зечић је плачним гласом рекао:

- Гладан сам као вук.

Други зечић се тресао од зиме.

- Зима ми је.

Трећи зечић је тражио:

- Жедан сам. Дајте ми воде.

- Четврти зечић није био тужан.

Отрчао је хитро у башту и донио купуса.

Затим је отрчао на извор по воду.

Зечићу више нису били ни гладни ни жедни.

Мајка чита књижицу, Јован Јовановић Змај

Мајка чита књижицу, на крилу јој Анка

Са десне јој Љубица, а с леве Јованка.

Деца помно слушају шта у књизи пише,

ни једно се не миче, чисто и не дише.

Свршило се.

“Бога ми, красна је то бајка!”

– тако вели Љубица, тако и Јованка.

А шта вели Анцица, тај мајушни налеп?

Она мајци прошапта: “Хајде још једалед!”

Поздрав прољећу, Буро Дамјановић

Прољеће је

крилато к`о птице.
Здраво, прво,
прве љубичице!

Здраво, грано,
цвјетни додире!
Здраво, пчеле,
и први лептире!

У прољеће
Ништа није грубо,
здраво, врбо,
пролистала трубо!

Здраво, жеђи,
са пијаће чесме!
Здраво, птице,
долетјеле пјесме!

Зец и вук - шаљива прича, Тома Славковић

На једној шумској стази сретну се вук и зец. Зец се усправи на задње ноге и рече вуку:

– Је ли момче шта ти тражиш овде?

Вук се уплаши и поче муцати:

–Ја... овај... ја... извините...

– Ама шта ти мени “овај, онај”... Говори одмах, или ћу ти ишчупати уши! – рече зец лјутито...

– Пошао сам да тржим печурке за ручак – једва чујно рече вук.

– Јао, мустро, знам ја тебе... Дај личну карту! – нареди зец.

Бук се још више уплаши и поче муцати:

– Немам мајке ми!

– А имаш ли бар ђачку књижицу? – пита зец даље.

– Имао сам, часна реч али појео ми пољоски миш!

– Много лажеш, другар. – накостреш се зец.

– Јао не лажем, школе ми! Немој ме појести бићу добар! – молио је вук.

Зецу би жао. Зато га повуче мало за уво и рече: – Бежи ми с очију и да те више нисам видео! Срећан што је остао жив, вук наглавачке улете у један џбун и изгуби се у шуми.

Шљиве за ђубре

Био један човек па имао сина врло ваљана и угледна момка. Кад му син дорасте за женидбу стане човек мислит како наћи према сину и девојку добру и ваљану. Најпоследне смисли једно , натовари пуна кола шљива па пође селом викати : “Хајд те људи ,шљива за ђубре! “.

Брзо се пронесе глас о томе да је неки човек зар померио памећу па даје шљиве за ђубре. Потрчаше људи на тај глас и стадоше чистити и купити ђубре по кућама да промене за шљиве. Тамо видиш нека девојка накупила пун кецељац ђубрета , друга опет носи у врх једну котарицу а једна се хвали , јадна јој мајка , да би могла све шљиве измењати за ђубре само је мрзи да толико чисти кућу. И човек сваком даде пуно шљива. Утом дође нека девојка, стисла мало прашине у шаку па иште коју шљиву.”А што синко ниси више скупила , та то је одвећ мало? “ рече јој човек. ” Та донела бих ја чико и више али немамо и то смо једва мајка и ја по буцацима изстругале “ одговори стидљиво девојка.

То је човек баш и тражио јер видећи да је чиста и вредна девојка одмах је испроси за свог сина и они поживеше дуго и срећно.

Цврчак и мрав, Жан де Ла Фонтен

Певао цврчак мали
лета сјај,
а кад се јесен свали,
чаробни прође мај
и студен дуну прва:
ни муве нити црва.
" Суседу оде мраву
кунући љуту глад:
„Смилуј се јаду праву
помози, брате, сад!
Узајми два-три зрна,
ма какве хране дај;
чим зима прође црна,
вратићу зајам, знај."
А мраву тешко пада
да од свог зноја да
па рече: „Где си тада
био кад сунце сја?“
„Разблудног лета чари
И месечине сан
Певао сам с пуно жари
Кроз вече, ноћ и дан“.
„Певао место рада!
И мој сад хоћеш труд!
Е, брајко, играј сада
Док ветра свира студ!
Дјечак и птица, Ахмед Хромаџић

Једне зиме у селу се разболио један дјечак. Лијечили су га на разне начине, али ништа није помагало. Долазили су му пријатељи у посјету и насмијавали су га, али ништа није помогло дјечаку да оздрави. Најчешће је дјечака обилазила мала птица, коју је он оздравио и нахранио када је била слабашна. Птица и дјечак су постали прави пријатељи. Она би му само кљуцнула на прозор, а он би јој отворио тако би се дружили.

Дошло је и прољеће, а дјечак још није оздравио. Како је дјечак остављао отворен прозор да сунчеве зраке допру до његове собе, тако птица није више морала кљуцати да јој дјечак отвори, него би сама долетјела у собу. Једном је дјечак рекао своме пријатељу који му је дошао у посјету да би он оздравио само како би могао отићи у шуму да пронађе зрелу јагоду.

Пријатељ му рече да сада још нема јагода, али дјечакј увјерен да на једној пољани постоје јагоде, јер је то сањао. Мала птичица је све то слушала, нагло је одлетјела. Није више долазила тога дана, а ни сутрадан. Трећег дана, птица је долетјела с јагодом у кљуну. Дјечак је узео јагоду и оздравио је. А мала птица је у врту испод његовог прозора савила гнијездо и тако су птичица и дјечак остали доживотни пријатељи.

Успавана лепотица, Браћа Грим

Живели некад давно цар и царица који су говорили сваког дана:

- Ах, кад бисмо имали дете!

А никако нису могли да га добију. Али, једанпут, кад се краљица купала, измили нека жаба из воде и рече јој:

- Твоја жеља ће се испунити. Пре него прође година дана, донећеш кћерку на свет.

Како жаба рече тако се и догоди и царица роди девојчицу, тако лепу да цар није знао шта ће од радости, па приреди велико славље. Није позвао само рођаке, пријатеље и познанике, него и мудре виле да би биле благе и наклоњене детету. Било их је тринаест у његовом царству, а пошто је имао само дванаест златних тањира, морала је једна од њих остати код куће.

Кад је славље било при крају, почеше мудре виле даривати дете својим чудесним даровима: једна врлином, друга лепотом, трећа богатством и тако редом са свим што се може пожелети на овоме свету. У тренутку кад је једанаеста даровала своје, изненада уђе она тринаеста. Хтела је да се освети што није била позвана. Нити кога погледа нити поздрави, само гласно рече:

- Нека се царева кћи у својој петнаестој години убоде вретеном и падне мртва.

Не рекавши више ни речи, окрену се и оде из дворане. Сви су били уплашени, али тада иступи дванаеста која још није била изрекла своју жељу. Пошто није могла отклонити зло пророчанство, него га само ублажити, рече:

- Нека то не буде смрт, него стогодишњи дубок сан.

Желећи да сачува своје драго дете од те несреће, краљ нареди да се сва вретена у царству спале.

На девојчици се почеше јављати сви дарови мудрих вила, тако да је била лепа, чедна, пријатна и разборита, па је свако, ко је само једном видео, заволео. Ипак, догоди се да, баш на онај дан кад је напунила петнаест година, цар и царица не буду у дворцу и да девојчица остане сасвим сама. Поче шврљати околу, разгледати собе и одаје до миле воље, док не дође до једне старе куле. Пењући се уским, вијугавим степеницама стиже до неких малих врата. У брави је био зарђали кључ. Кад га она окрену, врата се отворише и она у малој собици угледа стару жену како седи с вретеном у руци и вредно преде лан.

- Добар дан, бакице, – рече принцеза – шта ти то радиш?

Предем, – одговори старица и климну главом.

А шта ти је то што тако весело скакуће? – упита девојче, узе вретено и хтеде да преде

Али само што га је дотакла, зло пророчанство се испуни и она се убоде у прст. У истом трену, кад је осетила убод, она паде на старичин кревет и утону у дубок сан.

Тај сан се прошири по читавом дворцу: цар и царица, чим су стигли кући и ушли у дворану, заспаше, а с њима и цела дворска свита. Заспаше и коњи у штали и пси у дворишту, голубови на крову и муве по зидовима, па и ватра што је треперила на огњишту утихну и заспа, чак и кувар, који је баш тог трена хтео да повуче за косу свог помоћника, јер је нешто забрљао, пусти га и заспа. Стиша се и ветар. На дрвећу око дворца није се више мицао ни један листић. Око дворца поче расти трнова живица која је сваке године била све виша, док га најзад није сасвим обавила и прерасла да се више није могла видети ни застава на врх крова. По свету се ширила прича о лепој, уснулој Трноружици – тако назваше цареву кћер – па су с времена на време долазили принчеви и покушавали да кроз трње продру у дворац. Није им полазило за руком, јер их је трње, као да има руке, хватало, гребло и заустављало, чега се младићи нису могли ослободити, па су ту остајали и умирили.

После дуго времена дође опет један принц у ову земљу и чу како неки старац прича о трновој живици, како се иза ње налази дворац и у њему већ сто година спава прелепа царева кћи Трноружица, цар и царица и читава дворска свита. Он је још од свог деде слушао да су многи принчеви долазили и покушавали да се пробију кроз трње, али да су остајали да висе на њему и умирили тужном смрћу. Тада младић рече:

- Ја се не бојим. Идем унутра да видим лепу Трноружицу. Старац га је одвраћао, али он није слушао његове речи.

Десило се да је управо тада протекло оних сто година и дошао дан кад Трноружица треба да се пробуди. Кад се принц приближио живици, она се претвори у велике лепе цветове који су се сами размицали и пропуштали га, а онда се опет за њим затварали.

У дворишту угледа коње и царске хртове како леже у дубоком сну. На крову су седели голубови држећи своје главице под крилима. Кад је ушао у кућу, спавале су муве на зидовима, кувар је још држао руку као да хоће шчепати момка, а служавка је седела поред црног петла, кога је требало да очерупа. Ишао је даље и у дворани нашао читаву дворску свиту како лежи и спава, а горе на престолу спавали су цар и царица. Све је било толико тихо да је могао и свој дах чути. Дошао је напослетку до оне куле и отворио врата мале собе у којој је спавала Трноружица.

Била је тако лепа да није могао очи од ње одвојити, па се саже и пољуби је. Како је пољупцем дотаче, она отвори очи, пробуди се и погледа га љубазно. Управо кад сиђоше, пробуди се цар, за њим царица и цела дворска свита и гледаху се зачуђених очију. Коњи у дворишту устадоше и стресоше се, пси скочише и замахаше репом, голубови на крову извукоше главице испод крила, погледаше око себе и прхнуше у поље. Мувe полетеше са зидова. У кухињи заупцкета ватра и поче кувати јело, печење опет зацврча, кувар прилепи момку такву пљуску да је зајаукао, а служавка очерупа петла. И кад се све пробуди започе свадба принца и Трноружице, па су живели срећно до краја свог живота.

Пјетлић -златни репић и жрвњић, Руска народна прича

Живјели старац и старица. Били су сиромашни, сиромашни. Ни хљеба нису имали. Оду једном у шуму, накупе жира, однесу га кући и стану да једу. Једу они тако, једу и баба испусти један жир у подрум. Пусти жир коријен и за кратко вријеме израсте храст до пода. Примјети то старица па вели:

- Стари, требало би под пробушити. Нека храст израсте велики. А кад израсте, нећемо

морати у шуму по жир ићи, у кући ћемо га брати.

Старац пробуши под. Дрвце расло, расло и израсло до таванице. Пробије старац таваницу, а последије и кров. А дрво расте, расте и чак до неба нарасте. Нестане старцу и старици жира, старац узне врећу и поче се пети на храст. Пењао се, пењао...на небо се попео. Ходе по небу, ходе и види: сједи пјетлић – златни репић и поред њега стоји жрвњић. Старац није дуго размишљао, узео је пјетлића и жрвњић, сишао у кућу и каже страици:

- Шта да радимо, шта да једемо?
- Чекај – вели страица – да испробамо жрвњић.

Узе она жрвњић и стане да меље, а оно само испадају: те палачинке, те пита. И нахрани она старца.

Возио се туда неки великаш, па свратио старцу и старици у кућу.

- Има ли – пита он – штогод за јело?

А старица каже:

- Шта да ти дам, роде мој? Хоћеш ли палачинке?

Узме онај жрвњић, па мељи, а оно само испадају палачинке и пите. Наједо се великаш и вели:

- Продај ми, бако, жрвњић.
- Не – одговори старица. – Не могу га продати.
Он позавидје туђем добру и украде жрвњић.

Кад старац и старица спазе да им је украден жрвњић почну туговати.

- Чекај – каже пјетлић – златни репић – сад ћу ја полетјети да га стигнем.
Долети он до великашевог дворца, сједе на капију и закрешти:
- Кукурику! Великашу, великашу! Врати нам наш жрвњић злаћани, плави!
Кад је великаш то чуо, смјеста заповједи:

- Еј, слуго, ухвати га и у воду баци!

Ухвате пјетлића и баце га у бунар, а он стаде говорити:

- Носићу, носићу, пиј воду! Усташца, усташца, пијте воду!

И цио бунар испије, па полети великашевом дворцу. Сјео на балкон и опет

крешти.

- Кукурику! Великашу, великашу! Врати нам наш жрвњић злаћани, плави!
Великаш нареди кувару да га баци у врелу пећ – право у ватру, а он стане

говорити:

- Носићу, носићу лиј воду! Усташца, усташца, лијте воду!

И залије сав жар у пећи. Прхне, улети у великашев дворац и опет закрешти:

- Кукурику! Великашу, великашу! Врати нам наш жрвњић злаћани, плави!

Баш у то вријеме великашу дошли гости. Чули они да пјетлић крешти, па бјеж' и из куће. Домаћин потрча да их стигне, а пјетлић-златни репић дохвати жрвњић и одлети с њим старцу и старици.